

Przekształcenie przedsiębiorstwa w spółkę a wniesienie aportem

Barbara Syska-Mazur,
aplikant adwokacki
Michał Waluga,
adwokat, partner zarządzający

Pomoc prawna świadczona przedsiębiorcom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą coraz częściej polega na doradztwie w zakresie zmian organizacyjno-prawnych prowadzonej działalności, które związane są z chęcią jej dalszego rozwoju.

Z praktyki wynika, że przedsiębiorcy często mylą znaczenie pojęcia aportu i przekształcenia spółki, błędnie uznając, że wniesienie jednoosobowej działalności gospodarczej do spółki handlowej stanowi „przekształcenie” przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych. Warto krótko przybliżyć reżim prawny, regulujący kwestię wnoszenia aportu w postaci przedsiębiorstwa do spółki prawa handlowego, porównując go z prawną regulacją przekształcania spółek, zarówno w zakresie następstwa prawnego (omówimy aspekt cywilnoprawny), jak i zmiany pracodawcy.

Wniesienie przedsiębiorstwa aportem

Wniesienie aportem przedsiębiorstwa do spółki handlowej jest jednym z typów zbycia firmy. Sąd Najwyższy w uchwale z 25 czerwca 2008 r. (III CZP 45/2008) potwierdził, iż poza zakresem pojęcia przedsiębiorstwa, pozostają zobowiązania i obciążenia związane z jego prowadzeniem. Zatem w obecnym stanie prawnym, zbycie przedsiębiorstwa należy uznawać za szereg sukcesji syngularnych. W praktyce oznacza to, że biorąc pod uwagę umowy cywilnoprawne zawarte przez dane przedsiębiorstwo z konkretnymi

kontrahentami, dokonanie czynności prawnej mającej za przedmiot sprzedaż przedsiębiorstwa (względnie wniesienie przedsiębiorstwa aportem do spółki handlowej) nie będzie skutkowało „automatyczną” zmianą podmiotu (strony) każdej z tych umów cywilnoprawnych ze zbywcy (jednoosobowa działalność gospodarcza) na nabywcę (spółka prawa handlowego), a więc nabywca nie stanie się z mocy prawa stroną zawartych przez zbywcę umów handlowych.

Przeniesienie praw

W celu przeniesienia praw i obowiązków z konkretnych umów należy posłużyć się przepisami kodeksu cywilnego, przede wszystkim art. 509 i 519. Art. 509 kc. stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiłoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Z przepisu wynika zatem, że jeśli chodzi o aktywa (prawa) zbywcy wynikające z danej umowy, przeniesienie ich na nabywcę następuje na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej między zbywcą a nabywcą, bez wymogu uzyskania zgody dłużnika na taki przelew. Jednak każdorazowo należy

badać treść konkretnej umowy, w jej treści może znaleźć się bowiem zapis, iż strony wyłączają lub ograniczają taką możliwość lub uzależniają taką możliwość od spełnienia określonego warunku.

Przejęcie zobowiązań

Z kolei przejęcie zobowiązań (innych obciążeń) związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa wymagać będzie zachowania rygorów wynikających z art. 519 kc. Zbywca będzie uprawniony do zawarcia ze spółką umowy o przejęcie obowiązków (względnie umowy o przeniesienie praw i obowiązków), ale dla skuteczności tej umowy będzie wymagana zgoda wierzyciela, a więc konkretnego kontrahenta. Technicznie procedurę taką można przeprowadzić w dwojaki sposób:

1. umową między zbywcą a spółką, a następnie wystosowaniem do kontrahenta pisma,
2. informacją o zawarciu takiej umowy wraz z prośbą o wyrażenie zgody na tę umowę,
3. trójstronnym porozumieniem między zbywcą, spółką a kontrahentem o przeniesienie obowiązków (względnie praw i obowiązków).

Przeniesienie wierzycielności może nastąpić szczególnie w drodze sprzedaży, darowizny lub zamiany (art. 510 kc.).

Przekształcenia spółki

Przepisy nie pozwalają na przekształcanie działalności gospodarczej osoby fizycznej w spółkę prawa handlowego, gdyż kodeks spółek handlowych przewiduje jedynie przekształcanie spółek. Zatem tylko do przekształcania spółek zastosowanie ma zasada kontynuacji, która w zakresie stosunków prawnych *ex contractu* oznacza, że treść stosunków prawnych łączących spółkę przekształcaną z kontrahentami nie ulega zmianie, przez co na spółce przekształconej nie ciąży obowiązek uzyskiwania zgody partnerów biznesowych na zmianę podmiotu umowy wzajemnej.

Problem stosunków pracowniczych

W przedsiębiorstwie wnoszonym aportem, problem stosunków pracowniczych kształtuje się odmiennie niż przy przekształcaniu spółki. W przypadku przekształcania spółek nie ma zastosowania art. 231 kodeksu pracy – nie mamy bowiem do czynienia z przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę, lecz z tym samym pracodawcą w nowej formie prawnej.

Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki aportem skutkuje z kolei przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę, w związku z czym nakłada na pracodawcę m.in. obowiązek poinformowania pracowników o terminie przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę, jego przyczynach prawnych, ekonomicznych i socjalnych skutkach dla pracowników, a także zamierzonych działaniach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, w szczególności warunków

pracy, płacy i zatrudnienia. W tym miejscu należy mieć na uwadze fakt, że terminem przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę, o którym pracodawca powinien poinformować pracowników, jest data zawarcia umowy przenoszącej własność przedmiotu aportu. Moment ten ma doniosłe znaczenie także ze względu na zaplanowanie dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych i innej dokumentacji księgowej w podmiocie, który zbywa przedmiot aportu. Z pewnością łatwiej jest ustalić wcześniej datę wniesienia aportu, niż datę przekształcania spółki, którą jest dzieło rejestracji spółki przekształconej w KRS.

Z praktyki wynika, że najistotniejszą dla przedsiębiorców różnicą między aportem a przekształceniem spółki jest kwestia następstwa prawnego – w wyniku wniesienia aportem do spółki przedsiębiorstwa osoby fizycznej, która prowadziła działalność na dużą skalę, zawierając szereg różnego rodzaju umów cywilnoprawnych, prowadząc postępowania sądowe i egzekucyjne przeciwko dłużnikom, uzyskiwanie zgody kontrahentów na zmianę podmiotu umowy wzajemnej wymaga sporego wysiłku, choćby organizacyjnego. Przedsiębiorca musi zwrócić na ten aspekt uwagę przy planowaniu całego procesu, uwzględniając fakt, że wszystkie umowy, co do których kontrahent nie wyraził zgody na przeniesienie, będą musiały być wykonywane w dalszym ciągu przez przedsiębiorcę. ●

Kancelaria Prawna
Waluga i Wspólnicy sp.k.

REKLAMA

